

بررسی مطالعاتی نقش حیاط مرکزی بر آسایش حرارتی خانه های سنتی ایران در منطقه ای با اقلیم گرم و خشک

سحر غزروبی

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات معماری، دانشگاه غیرانتفاعی رسام

Sahar.ghazroobi@gmail.com

چکیده

در زندگی پر از استرس و دغدغه و ماشینی امروز، الگو قرار دادن معماری خانه های سنتی به صورت عام و حیاط این خانه ها به صورتی خاص، امکان ایجاد فضایی با طراوت و آرامش بخش برای ساکنین را فراهم می نماید. چنین رویکردی نه تنها آشتی دادن معماری امروز با بنیادهای مستحکم و پرهویت معماری دیروز ایران را برقرار می نماید، بلکه حیات را نیز دوباره به حیاط خانه های ایرانی باز خواهد گرداند. در پژوهش حاضر سعی شده است به این پرسش مهم پاسخ داده شود: تاثیرگذارترین خصوصیات فیزیکی - محیطی حیاط های سنتی ایران که می تواند به طور موثر بهره وری انرژی را در ساختمان های مسکونی معاصر بهبود بخشد، کدامند؟ و در این تحقیق با بررسی نمونه های موردی و با استفاده از بررسی میدانی و مطالعات کتابخانه ای به این دست پیدا کردیم که حیاط مرکزی با بهره گیری از سایه اندازی و پوشش گیاهی مناسب، حوض آب، همچنین جهتگیری و ابعاد مناسب در آسایش حرارتی و بصری ساکنین از یکسو، و فراهم نمودن شرایط اقلیمی مساعد از سوی دیگر، اثرگذار است.

کلید واژه ها: حیاط سنتی (میانسرا)، اصلاح کننده اقلیمی، معماری حیاط مرکزی (میانسرا)

مقدمه

ویژگی های خانه سنتی ایرانی به شرح زیر است:

هماهنگی با نیازهای مردم (مردمداری): یعنی در مورد خواسته های مردم و شرایط کارکردی در طراحی خانه. به کل درخواست های افراد در یک خانه با طبقات مختلف اجتماعی باید پاسخ داده شود. بنابراین وظیفه طراحی برای نیازهای مردم است. همچنین به این معنی است که تمام اندازه گیری ها در یک ساختمان مطابق با مقیاس انسانی است.

خود کارآمدی (خودبستگی): در معماری سنتی ایران، استفاده از مصالح بومی برای ساخت و ساز یکی از مواردی بود که باید مورد توجه قرار گیرد. به عنوان

پرهیز از بیهودگی ها (پرهیز از بیهودگی): ساخت بنا با رعایت عدم اتلاف مصالح و اتمام ساخت و ساز با هزینه مناسب انجام شده است. به عنوان مثال حذف بارهای مرده غیرضروری ساخت و ساز برای داشتن سازه ای سبک تر. درون گرا (دارون گرایی): کارکرد خانه ها بر اساس موضوع بسیار مهم فرهنگ ایرانی یعنی «حریم» است، برای خانواده های سنتی ایرانی فعالیت خانواده باید در